



ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

24 maiu st. v.

5 iunie st. n.

Ese în fiecare duminică.

Redacțiunea :

Strada principala 375 a.

Nr. 21.

ANUL XXVIII.

1892.

Prețul pe un an 10 fl.

Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.

Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.

Pentru România pe an 25 lei.

Episcopul Melchisedec.

1823—1892

Știre tristă din România ne anunță, că episcopul Melchisedec a încetat din viață sâmbăta trecută dimineața la 6. Acesta știre, de și n'a fost neașteptată, căci îl șciam pe ilustrul bărbat de mult greu bolnav, a sgduit totuș simțirile noastre, căci reposatul a fost unul din cei mai renumiți fii ai națiunii, decorația clerului de peste Carpați, un distins membru al Academiei Române, un bărbat care a muncit mult pentru răspândirea și înălțarea culturale naționale. Perderea lui este o adevărată pierdere națională, pe care trebuie să o simtă tot românul.

Din incidentul acesta, venim s'aducem și noi memoriei sale tributul devotamentului, publicând în locul acesta portretul seu încadrat în niște schițe biografice.

S'a născut în satul Gârcina, județul Némțului, în Moldova, în anul 1823, februarie 15. S'a numit din botez — Michail.

Părinții sei au fost preotul Petru și soția sa Anastasia, amândoi români de origină, vechi băștinași moldoveni; tatăl seu — din satul Gârcina, maică-sa din satul vecin Negrești; amândoi din familii vechi preotești, din neam în neam.

A început a învăța carte la vârsta de 5—6 ani,

mai întâi în o școală elementară din orașul Pétra, aproape de satul seu natal. A continuat până la isprăvirea Céslovului și a psaltirei, după moda învățământului vechiu, în școală sătésacă, ce se ținea iérna în satul Gârcina, de

invățatori ambulanti. La vârsta de 12 ani, în anul 1834—35, a intrat în seminarul dela Socola, lângă Iași, unde a stat până la anul 1841, când a finit cursul. În interval de un an a fost invățător sătesc la școală ce înființase boerii Cantacuzinești, Iancu și Alecu în satul lor Șerbeșcii, județul Némțului. În anul 1842, în seminarul Socola a urmat o reformă radicală, când s'a rădicat nivelul învățământului teologic, și a fost iarăș chemat la seminar, spre a continua studiul. După petrecere încă de un an la studiu în seminar, în anul 1843 a fost numit ca suplent la catedra de ritorică și istoria patriei. La finele acestui an a îmbrățșat cariera monachicésacă, când ș-a schimbat numele din Michail în Melchisedec. În anul 1844 fu chirotonit diacon de mitropolitul Meletie. La anul 1848



EPISCOPUL MELCHISEDEC.

epitropia seminarului l'a trimis să-și completeze studiele teologice în academia teologică dela Kiev în Rusia, unde a studiat până la finele anului școlar 1851, când a fost chirotonisit în trépta preoteșacă. Din academia teo-

logică a eșit cu titlu de magistru în teologie, care este gradul cel mai mare ce se admite studenților ce seversesc cursul cu laudă, acordându-li-se și crucea de magistru, ca semn distinctiv, pe lângă diplomă. După ce s'a înturnat în țără, imediat a fost decretat profesor în seminarul Socola pentru obiecte teologice: Patrestica, dreptul canonic, liturgica, teologia comparativă. Eră atunci în vîrstă de 28 ani. În curînd mitropolitul Sofroniu i-a dat rangul bisericesc de protosinel.

La începutul anului 1856 a fost denumit ca rector și profesor al seminarului eparchiei Hușilor, cînd acelaș mitropolit i-a dat rangul de archimandrit. După un serviciu de cinci ani ca rector și profesor, la începutul anului 1861, remăind vacantă episcopia de Huși, fu numit de guvernul domnitorului Cuza locotenent de episcop, cînd fu rădicat și la trépta archieriei. La finele anului 1864, fu permutat ca episcop al eparchiei Dunărei-de-jos, atunci din nou înființată, cu reședința la Ismail. Acolo a ramas 14 ani, pînă ce Rușii au reluat Basarabia, cînd apoi s'a permutat la Galați; căci eparchia Dunărei-de-jos, remăsese numai cu doue județe, al Galaților (Covurluiul) și al Brăilei. Curînd inse, la începutul anului 1869, fu permutat la eparchia Romanului, care remăsese vacantă prin mórtea predecesorului seu, episcopul Isaia Vicol. În această eparchie petrecu pînă la mórtea sa în etate de 69 ani.

Activitatea sa literară se mărgineșce în următoarele cărți și scrieri, parte traduse și prelucrate, parte compuse și anume:

a) Ca profesor la seminărul de Socola: Manual de Liturgică. Manual de tipic. Teologia dogmatică a Bisericii Ortodoxe.

b) Ca rector și ca episcop la Huși: Scurtă introducere în cursul științelor teologice. Catichismul Ortodox. Cronica Hușilor și a Episcopiei cu asemenea numire. Introducerea în sfințitele cărți ale Vechiului și Noului Testament. Teologia Pastorală.

c) Ca episcop al Dunărei-de-jos: Oratoriu séu carte de rugăciune, după cererea Domnitorului Carol I. Lipovenismul, adecă chismaticii séu rescolnicii și ereticii rușești. Evchologii séu rînduelele de rugăciuni la diferite casuri din viața bisericescă, publică și privată, a creștinilor Ortodocși. Cronica Romanului și a Episcopiei Roman. Carte de Tedeumuri la solenități publice bisericești; aprobată de sf. sinod pentru usul tuturor bisericilor din țără.

d) Ca episcop de Roman: Șasezeci cuvinte ale sf. Ioan Chrisostomul, aranjate după duminicile și serbătorile anuale. Diferite tratate istorice, pentru sf. Sinod și pentru Academia Română, p. c.: Biserica Ortodoxă și calendarul ei. Proect pentru revisuirea și editarea Cărților bisericești. Memoriu pentru cîntările Bisericești. Raport și proect despre relațiunile bisericești ale Clerului Ortodox din România cu eterodoxii și necredincioșii din Regat. Inscricția Marelui Stefan dela Monastirea Resboeni. Respuns asupra Epistolei patriarhiei de Constantinopole din 20 iunie 1882, către Sinodul Bisericii Române. Relațiuni istorice despre țările române din epoca dela finele vécului XVI-le și începutul celui al XVII-le. Biografia Prea Sfințitului Dionisie Episcopul Buzeului. O visită la câteva Biserici și Monastiri antice din Bucovina. Papismul și starea actuală a Bisericii ortodoxe în regatul României. Inscricțiunile vechilor Biserici armenesci din Moldova și cronologia armenă. Despre ierarhia bisericescă și instituțiunea Sinodală în Biserica Ortodoxă. O excursiune în Bulgaria. Biblioteca dela Miclăușeni. Catalogul cărților vechi Slavone din biblioteca

Monastirei Némțului, cu notițe istorice, găsite în ele. Notițe istorice și archeologice dela 48 Monastiri și Biserici antice din Moldova. Cuvént pentru școlă și Biserică, la jubileul școlar din Iași, în anul 1885. Filaret II-le Mitropolitul Ungro-Vlachiei. Anthim Ivireanul, Mitropolitul-Ungro-Vlachiei, biografia și analiza predicelor lui, descoperite de dînsul, aprobate de Academia Română spre a se tipări, și tipărite cu cheltuēla ministerului de culte în 2 tom. Biografia Mitropolitului Grigorie Țambiac. Memoriu despre starea materială și morală a Preoților în România. Viēța și Minunile Cuvioșei Maicei noastre Paraschivei și istoricul sfințelor ei mōște. etc. etc. parte publicate, parte 'n manuscrise.

În anul 1870 Societatea academică română din București l'a numit membru al ei. În anul 1876 Domnitorul Carol I, pentru lucrările sale literare i-a conferit medalia Benemerenti clasa I-a, atunci înființată. La 1878 tot Domnitorul l'a distins cu gradul de mare oficer al ordinului Stéua României, atunci înființată. În anul 1882 Regele României l'a onorat cu marea cruce a ordinului Corona României, din nou înființată. Împératul Rusiei Alesandru al II-le în anul 1878, i-a oferit ordinul St. Vladimir; iară în anul 1880 ordinul Sfinței Anna clasa I.

A bolit aprópe doi ani. Și în bóla sa a lucrat cînd a fost în stare a prinde condeiu în mână. Din patul de mórte a ținut să salute și dînsul pe colegul seu George Barițiu, la aniversarca-i a 80-a și a subscris cu mâni tremurânde adresa de felicitare a Academiei Române. Acesta a fost cea din urmă manifestare a spiritului seu rîvnitor d'a conclucrá la progresul general.

Memoria lui va fi eternă.

Latina Ginte e Regină!

Vasile Alecsandri.

Eră în culme timpul vechiu
al falei strămoșești,
Cînd Roma sfîntă stăpînia
hotarele lumești,
Cînd vulturii sei neinvinși
duceau dintr'un avént,
Pe Cesarii nemuritori
în cer de pe pămént,
Și legile, cu braț de fer,
legau de-a ei mările,
În fața țeilor păgâni,
întréga omenire!
Atunci, atunci strălucitor,
ca 'n țe de sêrbătóre,
Cununi de rađe-i impletia
pe frunte mândrul sóre
Și de pe dealul Palatin,
din mersul seu oprit,
Veghia asupra ei, cu drag,
de farmecu-i răpit.
Atunci Apollon și Vulcan,
Diana, țeii mari,
Luptau, alătorea 'n resboiu
cu-a ei legionari!
Din nesdrăvanul lor fuior
dór Parcele fatale
I-au tors nemlădiosul fir
al vecniciei sale
Și 'n cartea lor de prevestiri,
Sibylele i-au dat,

In cursul vârstelor lumești,
meniri de împărat!

Oh! timpuri mari, de mari credinți,
de fapte și mândrii,
In peptul lumei uriaș
a vóstre mărturii,
Neperitóre amintiri,
puternic le-ați săpat!
Așá, cu-al vostru nume sfânt
și faima o-am păstrat,
Așá, din neam in neam, in noi
crescut-ați cu iubire
Așá, purtám cu capul sus
a vóstrá moștenire!
In ziua când din Capitol
croica fanfará
Chemá-va iar in giurul seu
pe cei cu dor de țerá;
De lângá Dunáre, Balcani
și Nistru și Carpați,
Va alergá intr'ajutor
O armie de frați.
Și va vedé atunci din nou
cel sóre, cu ochi mari,
Cá in nepoți încă tráesc
stráibunii legendari;
Iar de pe culmile de munți
și mările albastre,
Reinviá-vor, ca 'n trecut,
echourile vóstre:
Victorii, Libertáti, Măriri
a neamului Latin
Și stéua-i mândrá va luci
din nou, pe cer senin!

Sub cerul ei plápând și cald,
pe sín de doue mări,
Italia, blánd colț de raiu,
e plină de 'ncântári.
Din vârfurile ei nalți,
in codri și 'n câmpii,
Mánunchiul e tot mai bogat
de flori și de ochi vii,
Și 'n pepturile de viteji,
la díle de furtună,
Duióse cántece de dor
și de iubit răsună!
Ca primávéra este ea
pe plaiurile víetei,
Comóra gândurilor mari,
limanul tinereței;
Cáci pare c'a rápit din cer
al máestriei foc
Și frumusețile pe rénd
S'au prins cu dânsa 'n joc;
Așá pámentului uimit,
svêrlit-a 'n calea ei,
Cu mână largá de stápan
eroi și dumneđeji,
Așá, pástrând vestmântu-i alb
și fruntea de virginá,
Ducénd cu brațul ridicat
fáclia-i de luminá,

Ca o Țeítá va páși,
prin secolii máreți,
Intr'un cortejiu strălucit
de preoți și poeți!

D. C. OLLANESCU.

Un volum nou de basme.


— De dl Dumitru Stăncescu. T

Dl Dumitru Stăncescu, cunoscutul colaborator al nostru dela București, aprețiat favorabil de cercurile literare române, a dat sub tipar acolo un volum de basme, care va apăre in curénd.

Volumul va fi precedat de o 'prefață scrisá de dl Ionescu Gion și de respunsul dlui D. Stăncescu.

Inainte d'a eși la luminá, ni s'au pus la dispozitie améndoué, pe care le și publicám cu plăcere aici:

Ca un fel de prefață.

ine din noi toți, o cititorule care deschídi acéstá carte cu dulce și blajină plăcere, cáci, prin cele intr'énsa cuprinse, te vei întórce la anii fericiți ai copiláriei; cine din noi toți nu am avut o bunicá séu o sfátósá béráná in familiá?

Cine din noi toți, dela vârsta de șase și până la vârsta de doispredece ani ai copiláriei, nu am ascultat cu o lácomiá in veci nesáturatá, basmele cele frumóse și minunate pe cari, cu glas liniștit și mágaios, ni le povestiá bunica?

Câte salturi, câte cálezorii pe térímul celalalt, nu ne-a fácut inchipuirea, sburând tot mai iute ca vântul și nu mai incet ca gândul, indatá ce al béránei «a fost odatá ca nici odatá» resuná la urechile nóstre ca un farmec mai inspirátor decát cutare séu cutare frasá a unei geniale melodii!

Ai vedút până acum și vei mai vedé și de aci inainte multe și márețe privești; ai citit și vei citi multe și márețe descrieri și meșteșugite povestiri, desfácéndu-se ca in trámbe-trámbe din penele máiestre ale prea vestíților romanciari; nici unele inse nu au vorbit inchipuirei tale cu elocința viá a lui Fét-Frumos, a Ilénii-Cosinzene, a Smeilor celor rei; nici unele nu au intipárit pe fața ta mai adevérat și mai cu deplinárate plăcerea, séu máhnirea, séu gróza sufletului; pe nici unele nu le-ai simțit apropiádu-ți-le in tot și 'n tóte, cum ai simțit átuncia peripețiile admirabilelor basme din vremea de aur a copiláriei și, deci, a imaginațiunei tale.

Décá nu ești *fin de siècle*, hárșit adecá și in cuget și 'n simțiri, márturiseșce, cititorule, márturiseșce neted și fárá șirete restricțiuni, cá nici odatá séu cá rar, fórte rar și s'a intémplat să mai vibrezi cu atáta intensitate, să mai împártășești atât de adânc fericea séu nefericirea altora și, ridicându-te ușor pe aripele fantasiei din lumea ta, să mai tráești atât de complet intr'ó altá lume cu alte raiuri, cu alți Ței.

Și mai márturiseșce, prietinosule cititor, cá adesea, mai târđiu, când lupta pentru esistență te-a aruncat in inválmășéla cea mare care se numeșce viéță, te-ai gândit cu dor la momentele ce petrecuseși ráđimat cu cotul de genuchiul bunichii, cu ochii in ochii ei și sorbind cu delicie cuvintele ce de pe buze-i, in șiruri nesfêrșite, se deșirau dintr'al ei *Inșirá-te, Mărgárite!*

O! da, te-ai gândit, sânt sigur, in dese rénduri la *Inșirá-te Mărgárite* al béránei de multe minunáții știu-

tóre, și te-ai întrebat cu curiositatea și mirarea cóptei judecăți: Dómnul puté-se-vor scrie acele năstrăvane basme pe cari bunica séma *mama Izi* șcieau să ni le povestéscă atáta de frumos acum 20 séu 30, séu 40 de ani? Cât de mult aș dorí să véd ce simțiminte și ce emoțiuni m'ar încăldí acum pe mine care, atunci când *mama Izi* ni le spunea, colcăiam și ardeam cu atáta putere, fie pe lumea acésta, fie pe lumea cealaltă. Perde-vor scrise basmele farmecul? Să se póta óre scrie basmele?

Greu, prietine, greu de tot se pot scrie cu florile, și mirosurile, și miresmile, și firea, și simțirea, și gândirea ce 'ntrénsle cuprind, aceste amintiri iubite ale copilării nóstre.

Nu știu, țeul decă a scrie un basm, decă a pune pe hárțile și prin urmare a inlântuí acésta intraripată și ușorá ființă a geniului poporal nu ar fi tot una cu a sdrobí umerii rosalbi și gingași ai unei adorate fecióre sub greutatea năprasnică a unei sarcini ce nu i se cuvine.

Și iarăș nu știu decă nu ar trebui să credem, că de sus caută să priméscă darul acei aleși, căroră li s'a dat să șcie a povestí basmul, așa cum din nemeșteșugita minte și amintire a bérânului séu bérânei au auđit povestindu-se basmul cel minunat.

Să păstrezi d'alungul povestirii nota intr'adevăr firéscă a basmului; să șcii a fi și liric, și eroic, și didactic, ca rapsodii, bardii séu scaldii civilizațiunilor primitive; să-ți potrivești cuýentarea pentru ca intr'énsa și copilul și bărbatul să găsească cele ce doresc, — primul cu judecata supusă imaginațiunei și secundul cu imaginațiunea supusă judecăței; — să fii naiv și profund, blând și crud, copiláros și priceput; — să judeci prin simțire și să simți prin judecată; să reușești cu o singurá comparațiune a zugrăví măreț și pentru totdeuna o intrégă situațiune; — să hotărăsești nuanțele și să scoți la ivélă cu partea ce li se cuvine inghiocatele simțiminte mai lámurit și mai cu știință decát analistul cel mai destoinic in a despica firul in patru; — să poți fără greși și intr'o clipélă să te avénti spre sórele cel mai fulgurant al unei poesii incomparabile și indată să revii pe pámént, pe térémul poesiei glumete, séu mișcátóre, séu inocente ca surisul copilului ce-și záreșce muma; — să-ți fáurești gândirea séu simțirea in propositiuni și vorbe cari să fie atát de potrivite cu geniul și firea poporului teu, încát, indată ce-ai scris vorba séu propositiunea, ele să se găsească, — ecou cunoscut și iubit, — in mintea și in inima ori-cărui român de limba ta, — tóte aceste indatoriri și, alături de dênsele, altele multe póte și mai grele decát acestea, se impun stríngétorului cari se incumetá a ficsá pe hárție acest liber și mándru produs al musei poporale.

De aceea díceam, că a transcrie un basm nu va să dícă nici a inǵheba o așa díșă nuvelă, nici a așterne un articol de o inaltă economiá politică, nici a instruná in neinstrunate versuri o pociturá de simțimént tras de pěr ca și rimele ce-l impodobesc.

— Mai greu este a transcrie un basm decát a face o poesie, cu luna, cu stelele și cu prápástiele inimei mele? întreabá-vor cu un fel de disprețuítóre mirare acei ce ciupec cordele unei liri de mult hodorigite.

— Da, domnii mei, e mult mai greu, și un transcriitor de basme, la care dniele vóstre v'ați uitá din vérful Olympului nábádaios dar falș al nevrosei poetice contimporane, — un transcriitor de basme pe care dniele vóstre l'ați întreabá când mai scóte un *taxid* de

basme, v'ar puté respunde ca Béranger academicului Vinet, poet epic, uitat ađi și de Dđeu și de ómeni:

— Ce, dta cređi că un basm se póte transcrie tot atát de lesne cât s'ar puté face o poesie cul «*te iubesc, copilá, ca florile roua*».

Intr'adevăr, din cei mai mulți cari au transcriș și transcriu basme dintr'ale nóstre, ale Románilor, eu nu véd printre cei béráni decát pe adáncul cunosctótor al limbei și poesiei nóstre poporale, pe in veci neuitatul și 'ntru tóte cinstitul Ispirescu, — acel *unchiaș sfátos* pe care ori de câte ori îl véd cu ochii prietenósei suvenir, mi se pare că-l aud continuánd un basm de mult început: «iar fata de impérat cu pěrul de aur începú să plângá și pláugeau cu dênse și crinul, și rosmarinul, și florile câmpului, și florile pádurilor...»

Ispirescu, in *Legendele și Basmele Románilor*, a dat literaturii nóstre scrise, comóra cea mai prețióasă, care acum și încă și mai mult mai târđfu, va fi cartea de căpétéi, un fel de *vade-mecum* al scriitorului doritor de a șci in limba románă ce a fost și prin analogiá ce póte să fie potrivit cu geniul limbei nóstre. Pe Ispirescu, autorul falnicului monument al limbei románe, adecá al lui *Magnum Etimologicum Romaniae*, dl B. P. Hașdđu, l'a pus la loc de mare laudá, și cuvintele, și frasele lui, și accepciunile de sens ce el a luat și pus pe hárție din gura poporului, sânt printre cei dintéi factori cu cari dl Hașdđu se foloseșce pentru deslegarea nenumératelor probleme ce intimpiná in prelunga cale a uriașei sale lucrări.

Dintre tineri, dintre cei cari au mers și merg c'un succes strălucit, și aș díce c'un dar ináscut pe urmele lui Ispirescu, este și autorul basmelor ce urméză, Dumitru Stáncescu.

Citsem din basmele lui Stáncescu multe, fie in prima-i broșurá de acum câțiva ani, fie prin diarele și revistele in care, mai in coa, a publicat altele, și totdeuna am găsit intr'énsele tóte, — díc și afirm *tóte* indatoririle ce se cer *basmagiului*, — ca să vorbesc și eu ca folkloristul Dumitru Stáncescu.

Intre Ispirescu și Stáncescu, ca culegétori de basme, lásánd la o parte frumuseța fondului care e proprie a basmului, fie ca invențiune fie ca bogate peripeții, — deosebire nu esistá in formá decát că *unchiașul sfátos* se plimbá lin și senin prin pajiștele inasmáltate ale epoeiei naturale a poporului român, pe când tinerul *basmagiu* saltá și ride, sburdá și s'alintá cu focósă veselii intr'aceleasi frumuseți ale folklorului nostru.

Ambii énși posed pe deplin forma ce trebuie datá basmului.

La améndoi, in modul de a strínge, de a invéță și de a povestí basmul cu tóte podóbele lui, se vede strălucind, in cea mai bogată luminá, iubirea pentru acest fel de literaturá poporală.

Pentru Dumitru Stáncescu ori ce s'ar díce și scrie despre basm, l'atinge, il supérá séu il fericeșce, ca și cum ar fi vorba despre el. Când a auđit in 1887 pe dl A. Odobescu, láudánd cu minunate cuvinte pe Ispirescu, culegétorul-tipograf al basmelor celor prea frumoșe; când a auđit că dl B. P. Hașdđu va studiá basmul in mai multe din lecțiunile cursului seu dela facultatea de litere pe anul 1891—92, tinerul folklorist și «*basmagiu*» s'a simțit mai fericit decát «*Por impérat*»; când dl B. P. Hașdđu a citat din basmele strínse de el in *Magnum Etimologicum Romaniae*; când dl Emile Picot, profesor la șcóla limbilor orientale vorbite din Paris, a esplicat și tradus, intr'unul din semestrele cursului seu de limba románă, prima modestá culegere a stríngétorului nostru;



Prințul de Wales și familia sa.

când cel ce scrie aceste rânduri a vorbit într'alte timpuri cititorilor «Românului», într'unul din *Curierile literare*, despre meritul prețios și aprețuit al publicațiunii din 1885, — în toate aceste rânduri Dumitru Stăncescu a simțit că i se deschide cerul tuturor fericirilor, că de acolo, dintr'acel cer, ticsit cu aur și nestemate ca o comoră de pe tărîmul celalalt, «Fet-frumos și un alt fecior de împărat» îl aplaudă, că «Fata mică a Smeului mare» îi face cu ochiul și că «Arăpușca» cea mai mult decât frumoasă, l'așteptă cu drag să-i mulțumescă cu brațele întinse, — și totă această scenă are drept sôre luminător un bulgăre de diamant scânteios și năstrăvan în care stau bătute în rubine cuvintele: *Basmul românesc*.

Citește, pentru a te convinge singur, cititorule; eu me opresc aci căci, de frumuseța și poesia basmelor cum le adună Dumitru Stăncescu, am puté să mergem înainte ca 'ntr'un *Inșiră-te Mărgărite, cu flori dalbe aurite*.

G. I. IONNESCU-GION.

*

Domniei Sale

Domnului G. Ionescu-Gion.

Domnule Gion,

Pe la sfârșitul anului 1884, îmi eșise de sub tipar cea dintăia cólă din broșurica-mi de «*Basme*» ce eră să apară curând pe urmă. Într'o di te-am vădut la biblioteca centrală, cercotai o carte veche; fără să-ți fi fost infățișat, am vinit la dumneata cu... mai bine să-i dîc îndrăsnéla celor șaptespredece ani, de câți eram atunci, și ți-am dat cólă rugându-te ca, decă-ți va plăcé, să dîci o vorbă la «Românul» despre mica mea culegere. Te scieam din «*Curierile*» dumitale bun cu cei începători într'ale literaturii indeletniciri.

Și ai vorbit la «Românul», ba ai vorbit în bine, și vorbele dumitale au dat avânt și altora și mie. În cei opt ani ce au trecut de atunci, curentul a mers cu putere și dintr'o parte și dintr'alta, și dintr'al incuragiatorilor și dintr'al incuragiatorilor.

Pentru lupta pe care ați întreprins-o dumneavôstre toți cei care iubiati poporul și rôdele inteligenței lui, și pricepeati folósele astor rôde, viitorimea ve va pomeni în veci. Dumneavôstră vi se datoresc culegerile de basme, snóve, de cântece ce s'au înmulțit în acești din urmă ani, căci numai avântul ce ne-a dat autoritatea dvôstre de profesori, de conferențieri, de publiciști, ascultați și creduți, ne-a făcut pe toți să avem curagiul trebuincios ca să înfruntăm, fără păs și fără desnădăjduire, zimbelele batjocoritóre ale glótelor de nepricepuți pretențioși.

Numai incurajerilor acestora sîntem datori faptul că ne vedem astăzi munca pomenită în bine de ómeni ca iubitul și respectatul nostru director dela «*Revista Nouă*», dl Hașdău, dela înălțimea catedrei sale dela facultatea de litere, ca dl Odobescu care a scris în așa de frumoasă limbă românescă, ca dl Emil Picot care ne-o esplică Franțuzilor la școlă limbelor orientale vorbite din Paris. Petricélele simple, culese de noi au ajuns a avé preț mare tăiate în fațete fără cusur și legate în aur, lucrat de cătră marii mesteri giuvaergii...

În afară inse de recunoșcinta mea de «*basmagiu*», care e împărțită între toți cari au luat asupra-le recunoșcerea prețului acestei literaturi, multă vreme neluată în sémă, și la care am lucrat mai mulți, eu îi datorez dumitale recunoșcinta, domnule Gion, care și aseră mi-ai fágăduit prefața ce-ți cerusem pentru culegerea mea de «*Basme*» cu aceeaș grăbită bunăvoință, cu care tot-

déuna mi-ai dat sfaturi și incuragieri în orice alt scriam ori întreprindeam.

Dă-mi voie dar, domnule Gion, să-ți arăt astă recunoșcintă inchinându-ți astă culegere. E munca mea de opt ani din cei mai frumoși ai unei vieți, aceia în care sînt numai plăceri, veselii și entusiasm; primește-o ca omagiu, cu plăcere, te rog, căci eu ți-o inchin cu cea mai din fundul inimei mulțumire.

DUMITRU STĂNCESCU.

26 februarie 1892.

MARTIRĂ!

— Dramă în 5 acte, de Adolphe d'Ennery și Edmond Tarbe. —

(Urmare.)

Roger. Tustrei... (*Aparte.*) Sermană copilo! (*Își acopere fața.*)

Pauleta. Dar ce ai? ți întorci capul dela mine?... (*Îi ia mâinile.*) Lacrămil! Plângi, tată?!...

Roger. Pauleto, — fiii cu minte... ai curaj...

Pauleta. Curaj! Când me aflu aici, lângă tine, când peste puțin voi revedé pe mama...

Roger. Tu n'o vei mai revedé!

Pauletu. (*Tremurând.*) Cum... ea a... ca nu e aici în oraș?... și totuș șcicia bine că dîlele aceste voi sosí... Dar póte că mama e bolnavă... bolnavă greu?

Roger. Pauleto, copila mea... o mare neînțelegere s'a produs între mine și mama ta.

Pauleta. O neînțelegere?

Roger. Fórte mare! și ne-am hotărît să trăim despărțiți unul de altul.

Pauleta. Despărțiți?

Roger. Mama ta nu mai locuește în casa acésta.

Pauleta. O despărțire... voi, care ve iubiati atât de mult?... nu, nu, e cu neputință! Me amăgești, nu e așa? me incerci?

Roger. Vai! ceea ce-ți spun e prea adevărat!

Pauleta. Ah! dec'as fi fost eu aici... între voi doi — asta nu s'ar fi întemplat nici odată... Dar iată că m'am înturnat... și tot ce a fost se va șterge din sufletul vostru... Va veni și mama aici... o voi strînge-o în brațe... deodată cu dta...

Roger. Nici odată... e cu neputință!

Pauleta. Cu neputință?

Roger. Este acum între mine și între ea o stavilă ce nu se póte trece.

Pauleta. O! nu-mi spune asta, tată!

Scena X.

Aceiași, Maltar, Gorgona.

Maltar. (*Fórté agitat.*) Dna contesa se întórnă!

Roger. (*Aparte.*) Ea!

Pauleta. (*Cu putere.*) Ah! me înșelai! Ea vine!... Veți bine că me înșelai!

Roger. Pauletă! fiica mea... copila mea... ascultă-me!

Pauleta. Mama mea prea iubită! Mamă!... (*Se precipiteză spre use, și se oprește în fața Gorgonei. Cele trei persóne se privesc și rămân mute un moment.*) Dar ce spuneai tu Maltar?... Ai anunțat pe dna de Moray?!

Gorgona. Maltar nu s'a înșelat de loc... Eu sînt contesa de Moray!...

Pauleta. Dta... contesa de Moray!

Gorgona. Sînt femeia tatălui dta!e!

Pauleta. Dta!... Dta?... Femeia acésta e nebună! nu-i așa, tată?

Roger. Pauleto... ai curaj, — te rog...

Pauleta. Dar óre n'ai auzit-o? Ea îndrăsnescé să spună că e femeia ta.

Roger. E adevărat!

Pauleta. Adevărat?

Roger. Divorsul a rupt legăturile ce le aveam cu mama ta... și dna e acum într'adevăr contesa de Moray.

Pauleta. Divorsul! Și o alta ține locul mamei mele aici! — Dar ca să părăsescă ea casa ta, și să-ți inapoiéscă numele... de ce faptă te invinováțescé, tată?

Roger. (Aparte.) Ah! pe mine?... pe mine me bănuéscé ea?

Gorgona. Intrébă mai curénd, dră...

Roger. Tac! (Incet.) Nu voi să dau ficei mele durerea de a-ș desprețui pe mama sa...

Pauleta. Tată, la rëndul meu, voesc să es din casa acésta!

Roger. Ce ți ci?

Pauleta. Me duc la mama!

Roger. Cu neputință!

Pauleta. Cu neputință? și pentru ce?

Roger. Hotărîrea de despărțenie mi-a incredințat numai mie epitropia și onórea ficei mele.

Pauleta. Dar pôte acea hotărîre să ștérgă din amintirea mea scumpele suveniruri ale copilăriei, dragostirile ei, ingrigirile ce in fiecare ți, in fiecare cias mi le dádea? Dar adu-ți aminte, tată, câți ani de iubire și devotament nemărginit... câte ingrigiri la căpétéiul meu când eram bolnavă... gróza ei și disperarea, când o vedeam vërsând atâtea lacrămi, că ea avea doue suflete pentru a suferi, doue inimi pentru a ne iubi. — Și dta vrei acum să n'o mai véd? să fie o streină pentru mine de adi înainte? Nici odată!... Ce-mi pasă de despărțenia vóstră? Ea nu mai este femeie dta!e, dar îmi va fi intodéuna mama mea.

Roger. Ascultă-me, Pauleto, nu pot și nici voi să-ți spun pricina divorsului, cum și mărturisirile ei...

Pauleta. Mărturisiri?... nu-mi mai vorbî de astfel de lucruri! Chiar decă s'ar invinováțî ea énsăș, eu tot n'aș crede-o.

Gorgona. (Care a suit.) Tăcere, căci iată óspeții noștril!

Scena XI.

Aceiași, Palmieri și tóte persónele dela inceputul actului.

Maurevel. Alergările au fost minunate!

Roguevaire. Mai mult decăt minunate! Și ne-a părut reu că n'ai fost și dta dle contel!

Roger. (Incet Pauletei.) Acum fii cu minte și curagiósă!

Pauleta. Voi fi, tată!

Gorgona. (Incet lui Palmieri.) Fiica lui a sosit... Iato!

Palmieri. (Incet.) A! de mii de ori mai incântátóre decăt speram!

Roger. Dlor și dnelor, am onórea a ve presentá pe dra de Moray, fiica mea! (Toți salutá.)

Gorgona. Fiica nóstră, a aménduror, decă dra binevoéscé a consimțî

Pauleta. (Cu putere.) Eu nu consimt, dnă!

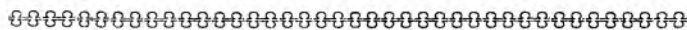
Gorgona. (Cu ciudă.) Ce ți ci?

Roger. Pauletă!

Pauleta. (Cu energie ce se sfërșescé in lacrămi.) Dic că eu am mama mea, dnă... pe mama mea cărei păstrez tot respectul ce e in sufletul meu... și tótá dragostea din inima mea. — Mama mea, ce e devotamentul, onórea, virtutea énsăș! — Mama mea... Care este mama mea insfêrșit!... și nu-mi trebueșce o alta! (Mișcare generală.)

(Va urmá.)

N. A. BOGDAN.



Aforisme din igiena alimentară.

(După Degoix, Hygiène de la table, 1892 Paris.)

II.

Bureții dau omului un nutriment pe cât de plăcut, pe atât de hrănitor. Ei au fost numiți și «carne vegetală» pentru că conțin proporțiuni de azot, care îi apropie de carnea animalelor, precum și fosfate de calce și albumină ca carnea musculară. Să mîncăm numai bureți cunoscuți de neveninoși.

Cartofii servă in unele locuri in loc de pâne, de și calitătile lor nutritive sînt fôrte restrinse, dar se digesă fôrte bine și se pot consumá in mari cantitáti. Cartofii rași puși la arsuri, de și nu le vindecă, dar calméză durerea.

Pepenele e suportat numai de stomacuri tari și amatorii de pepeni fac bine a-i preserá cu mirodenii, fără de cari causéză adeseori colice, indigestii, friguri și altele.

Orezul servă in poesía orientală drept comparațiune cu dinții femeilor frumoșe. Chinezii mai tóți mîncă numai orez. El este un aliment fôrte sânetos și nutritor, dar când se mîncă in cantitáti prea mari, este idigest. Numai Chinezii, cari nu cunosc pânea nóstră și cari disprețuesc cu totul carnea ce noi o mîncăm, sînt in stare a se indopá đilnic cu orez.

Porumbul (cucuruzul) e un aliment sânetos și fôrte reparator, fiind bogat in principii nutritive, dar cel mucagai dá naștere la pelagră séu jupuélă, bólă mult lățitá și in România.

Salata să fie tineră și prospétă; cicórea e bună la stomacuri lenese, țelina (zeller) se dice că predispuie la acțiuni genesice, dar ori cum ar fi, să se mînce mai bine fert decăt crud, séu și mai bine să nu se mînce nici decum.

Castraveții nu sînt un aliment necesar, și mai bine este să fie serviți lângă carnea de vacă (rasol).

Brânzeturile posed o cantitate mare de substanțe alimentare și sînt recomandate la finea ospetelor și de cătră cei mai riguroși igienisti. Unora le place un fel de brânză, altora altul, iar alții să n'o védă in ochi.

Fragile constituiesc un aliment recoritor, sânetos și plăcut, dar pentru unii sînt grele de mistuit. Cele de pădure sînt cele mai aromatice, digestibile și cu gust delicat. Sînt bune cu zahăr séu cognac, dar nu cu smântână.

Prunele sînt un lacsativ inofensif și benign. Să ne ferim de cele verđi, cari dau naștere la colice și flegme in intestine. Prunele uscate sînt primite de ori ce stomac. Copșii să nu mînce prea mulți sêmburi de prune, pentru că le face reu acidul prunic.

DR. G. CRAINICEAN.



Cărțile de vizită.

Chinezii cunoșeau cu mult înaintea noastră cărțile de vizită; cu spiritul lor formalist, scrupulos și precis, organizară o ierarhie de cartone, dela cei mai mari demnitari până la literații cei mai neînsemnați: cei din urmă n'aveau dreptul decât la mici cărți de vizită, foi de hârtie roșie, lungărețe, având scris numele lor cu litere negre, trase de jos în sus séu dela stânga spre dreapta. Cărțile se măriau în volum cu situațiunea socială, și acele ale funcționarilor însemnați erau atât de mari, încât s'ar fi putut cu ele să se tapeteze un salon.

În Franția, în timpul lui Ludovic XIV, cartea de vizită își făcî aparițiunea în lume și în relațiunile sociale sub numele de *bilet de visite*.

Pe la mijlocul vécului al XVIII cărțile sînt foarte originale. Numai de drag îți vine să răsfoiești neprețuita colecțiune a doctorului Piogez. Formată în timp de patruzeci de ani, cuprinde tipurile cele mai variate de bilete de vizită din secolul când erau la modă.

În apropiere de 1789 — vorbim de Franția — timpurile devinîră mai grave: moda părăsi micile obiecte încântătoare al cărora secol se inecase atîta de tare: se dă de-o parte amoriurile, porumbeii, inimile înflăcărâte.

Cărțile luară un caracter de simplitate cu totul republican. Mult timp Augustin de Saint-Aubin fu silit, pentru ca să-și câștige viața, să graveze foi de lauri pe cărțile de vizită ale cetățenilor. Cu Bonaparte cărțile împodobite revenîră la modă: și acum vulturul împărătesc își desfăcî aripile; se vedură copii jucându-se în mijlocul stindardelor și trofeelor. Unele cărți sînt scose în relief pe carton trandafiriu, cu personajie costumate ca în vechime, și podobe în stilul lui Percier și Fontaine.

Din dîilele noastre, cărțile de vizită sînt cu dese-vîrșire curate; scris pe un carton alb numele în litere negre. Însedar unii fantasiști au voit să varieze puțin tipele. Barbey d' Aurreville și câțiva alți caricaturiști, cari își gravară cărți ciudate, nu putură să modifice uniformitatea modei. Un fabricant de hârtie galantă inventă, în 1835, un nou model de cărți artistice, încungiurate de o dantelă: centrul eră împodobit cu un tablou zugrăvit cu vopseli topite în apă amestecată cu gumă, séu cu un aquarel ori sepia și numele persoanei eră scris pe o stîncă séu pe un trunchiu de arbore. Acastă invențiune avu puțin succes,

Câțiva și-au inchipuit să-și tipărescă semnătura lor, ca criticul de artă Philippe Burty; alții, ca actorul Louis Monrose și geologul Elie de Beaumont, membru al Institutului, să și-o scrie cu mîna; originalitatea se oprî aci. Tote cărțile au numele și pronumele persoanei; pe una numai pronumele este înlocuit prin cuvîntul *Domnul*: aceea a dlui Thiers.

Trebuie totuș o mențiune pentru aceia cari scriu după numele lor un comentariu ce-l judecă onorabil, folositor séu neapărat trebuincios. Viliers de l'Isle-Adam, cătră 1867, scriea după nume pe cartă-i de vizită: «Candidat la succesiunea regilor Cyprului și Ierusalimului». Cităm încă pe «Conte de S... , fratele generalului Z... , rănit la Sevastopol» și «J. Rousseau, arhitect, a căruia familie nu se trage de fel din filosoful nelegiuit».

De câțiva ani, un băcan din Dijon s'a pus pe o tréptă cu dnii Ferry și de Freycinet, pentru succesiunea lui Grévy; scrisese pe cartă-i: «X... , candidat la președînta republicei».

Mai de curînd, sînt vre-o câteva dîle, am vedut cartă unui provincial, care avea sub nume scris: «Decorat al Meritului agricol, decorațiune ce a fost preferată aceleia a Legiunei de onóre care i-a fost oferită de președintele republicei»!

Acastă nevinovată manie, nu probéză că francezii sînt atît de sceptici, cum unii o afirmă, pentru că cred încă în «trofeele» epocilor primitive, în gloria prefăcută și pe din afară a decorului individual...

Iar în România, care a căutat să nu se lase mai prejos — intru cât privesc flécurile — de Franția, moda cărților de vizită datéză de vre-o câteva decimi de ani.

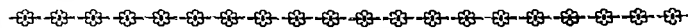
Și aci, ca în ori ce țéră, credem, s'a căutat 'a se pune pe cartă de vizită, trimisă, în de obște, la cunoscuți — cari știu adecă ce ești — tôte marile demnități ce le-ai ocupat vreo-dată séu ai nădejdea să le ocupi. Lăsând la o parte pe *ex* — dela ministru până la copist, de cari ferestrele lito și tipografilor sînt pline, cităm un specimen de alt soi, care este înse cu totul *plin de șic*. Cartă de vizită e poleită de pe margine, și cu bibiluri pe la colțuri. În mijloc se află:

H... D... P...

*Mare proprietar al magazinului de coloniale
angro și andetail
la Elefantul national
Oficer al Ordinului Steua României
Fost membru în Consiliul Comunal
și al Camerei de Comerțiu
Medaliat al Comitiului Agricol
Membru activ al Partidului...
etc. etc. etc.*

București, Strada...

Frumos specimen: orgolios și economic în acelaș timp; căci, acest bilet de vizită slugește și drept cartă de adresă. Se mai pôte dice că României nu șcfu imită? întrebă confratele nostru dela «Tipografia română», din care reproduceam aceste rînduri.



B o n b ó n e.

Un sêrman tiner, se duse într'o dî la un director de postă, pentru a-l rugă să-i dea o mică funcție.

Directorul îl întrebă:

— Ce șcfi să faci?

Tinerul nu respunde de loc.

— Ce șcfi să faci, te întreb?

— Domnule director, sînt surd.

— Atunci îți voi da o funcțiune la biuroni reclamarilor.

*

Intr'un restaurant.

Un domn se pune la mésză și citește lista de bucate:

— Stai, dice el de-odată chelnerului, iată înainte de tôte baçsisul dtale, și spune-mi ce-mi recomanđi ca ceva bun...

Chelnerul (incet): — Un alt restaurant.

*

În dîua nunței, sócra dise cătră ginere cu aer solemn:

— Sper că n'o să mai faci ștregării!

— Te asigur, acésta e cea din urmă,

Printul de Wales și familia sa.

— La ilustrațiunea de pe pagina 245. —

Moștenitorul de tron al Angliei este un bărbat de care diarele se ocupă foarte mult, căci ia parte în mișcările vieții; noi asemenea i-am povestit multe din faptele sale, acum i prezentăm portretul și ale membrilor familiei sale.

Fotografiarea s'a făcut pe malul mării, unde într'un chiosc petrece totă familia. Tatăl, printul de Wales, pare a se desfătă în panorama care se desfășoră inaintea lui; fiul seu, printul George, fiitorul moștenitor, întorce mării spatele. Soția printului de Wales șede la dreapta bărbatului, frunzărind în o carte; iar cele două princese admiră tabloul grandios din fața lor.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Știri literare și artistice. *Carmen Sylva* a dat sub tipar un volum nou de poezii în limba germană și intitulat «Meergesänge» (Cânteccele mării); totodată a terminat și-o altă lucrare, al cărei subiect e scos din balada «Păunașul codrilor». — *Di V. N. Cișman* va publica în curând la Iași un volum de versuri în editura librăriei P. Popovici. — *Di Nicolae Marinescu* a publicat la București o broșură de neuvele sub titlul «Prietenul meu». — *Di I. I. Caragiale* a publicat la București un volum intitulat «Note și Schițe».

Etimologicum Magnum Romaniae. *Di B. P. Hașdău*, prezintând în sesiunea generală din anul curent a Academiei Române cele din urmă părți din litera A. a dicționarului limbei istorice și populare a Românilor, compus de dsa, a dis — după însemnările noastre — aceste: «Dilele trecute Academia a trimis o felicitare la serbarea jubileului de 400 de ani a lui Cristof Columb. Fiecare om e un fel de Columb. Astfel de Columb me simt și eu, care cu mult curagiu m'am aruncat în lucrarea Marelui Etimologic. Acuma, terminând litera A., litera cea mai grea și mai copioasă, me simt ca și Columb, când a zărit țărmurile Americii». Ceea ce *di Hașdău* a anunțat, acum a apărut și 'n tipar. Dilele trecute a eșit fasciōra IV din tomul II, al Marelui Etimologic, cu care se incheie litera A., cuprindând cuvintele dela Aștemat până la Au. Broșura conține și un adaus la litera acesta, sub titlul «Addenda». Dorim ilustrului autor să pōtă termină cu acelaș succes și celelalte litere.

Lectură pentru tinerime. Literatura noastră pentru tinerime încă n'are multe produse, cu tōte că acest ram ar merită să fie cultivat mai din adins. Librăria Ig. Haimann din București merită multă recunoșcință în asta privință, căci este aprōpe unica librărie, care jertfește sume mari spre a da și tinerimei noastre lecture de folos. În editura acestei librării a apărut un volum intitulat «Ciorap-de-piele» povești americane, de I. Fenimore Cooper, prelucrate de Smara, cu 11 ilustrațiuni. Prețul volumului e 3 lei, în legătură de lux, cu poleielă bogată 5 lei. Recomandăm acesta carte tuturor părinților și învățătorilor români.

Reviste și diare. «Sunete și Resunete» e titlul unei reviste literare-sociale ilustrate, care a început să iēsă la Viena. Redactori proprietari și editori sânt dnii Romulus Boiu și Corneliu Rosiescu, redactor responsabil *di Visarie Isopescu*. Va eși odată pe lună și va costă pe an 6 fl. Numarul prim conține multe ilustrațiuni. I dorim succes.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Știri teatrale și musicale. *Dna Romanescu și di Manolescu* au dat dilele trecute două reprezentațiuni la Iași, de acolo s'au dus la Focșani, avēnd a se întorce apoi la Iași. — *Dna Darclée*, mult aplaudata cântăretă română, a cântat săptămāna trecută la Roma în palatul regal, în prezența reginei Margareta, care entusiasmata i-a făcut mai multe daruri.

Societatea pentru fond de teatru român, care în anul trecut n'a putut ține adunare generală, în anul acesta se va întruni la Arad, în luna lui septembrie, unde classa inteligentă română a și ținut conferențe pentru primirea adunării generale și pentru garantarea succesului. Fondul societății se urcă peste 60,000 fl.

Concert in Satul-nou. Luni a doua și de Rusalii se va arangia în Satul-nou concert împreunat cu danț, în grădina cafenelei M. Alexics. Programul: 1, «Viscolul», arie de Dürner, executată de corul bărbătesc. 2, «Portretul», arie de H. Janda, solo executat de *di Traian Gugulean* cu acompaniare musicală. 3, «Țiganca», cântec popular, arie de A. Sequens, executat de corul bărbătesc. 4, «Jidanul călare», anecdotă populară de Th. Speranță, declamată de *di Sava Săcoșan*. 5, «Frunză verde», cântec popular, arie de Sequens, executat de corul bărbătesc. 6, «Hai leliță», cântec popular, arie de D. Cupșa, executat de corul bărbătesc. 7, «Al vânătorului bun remas», arie de Mendelssohn, executat de corul bărbătesc. După concert urmēză danț. Inceputul la 8 ore sēra. O parte din vinitul curat se va da Societății «Crucea Roșie», iar restul se va folosi pentru organizarea corului vocal. Damele sânt rugate a se prezentă în toaletă simplă. Decă în aceea și va fi plōie persistentă, petrecerea se va arangia în localitățile cafenelei.

Elena Teodorini la Craiova. O mulțime nerăbdătoare așteptă sosirea, în orașul seu de origine, a celebrei artiste Elena Teodorini. Marea artistă, care a descins sâmbătă în Craiova, anunțase pe dluă de joi, 14 maiu, un concert la teatrul cel mare. Acest concert a și avut loc. — Marea artistă a fost acompaniată de profesorul de pian *di Narice*. După ce, în aplausele publicului entusiast, se executară primele trei părți ale concertului, serbarea s'a complectat cu drăgălașa comedie: «Gărgăunii bărbaților». În această mică piesă, *dna Maria Teodorini* s'a distins mai mult. Primirea ce s'a făcut celebrei artiste Elena Teodorini la Craiova desminte proverbul după care «nimeni nu e proroc în țera lui».

Corul vocal gr. or. din Timișōra arangēză la 6 iunie n. concert în grădina Ciocârliei, sub conducerea profesorului seu Franz Adam. Programul: «Din depărtare» de I. Vorobchievici; «Serenadă» de Tudor cav. de Flondor; «Cântec sicilian» de C. G. Porumbeseu; «Valea mōrei» de Franz Adam; «Salutare Arborōsa» de C. G. Porumbescu; «Marșul economilor» de C. G. Porumbescu, cor bărbătesc. După concert va urmā dans. Președintele comitetului arangiator e Constantin Țeran, notar Vasile Radivoi, cassar Ion Miculescu. Venitul e destinat pentru fondului corului.

Producțiunea teatrală din Blaș la 21 maiu, a cărei programă o publicarăm și noi, a reușit bine, cu tōte că piesele n'au prea fost potrivite. Mai mult au fost aplaudate dșōrele *Ida Handrea* și *Gizella Turcu*; asemenea au avut succes mare dnii Augustin Coltor și Victor Turcu. Ceialalți diletanți, dșōra *Sofia Pēcuarariu* și dnii George Pop, Alesandru Comșa, Ioan Manian, Emiliu Oltean, Alb. Schuster, Dim Janke și Aurel Muntean au complect frumos succesul.

✓ *Serata Pann la Ateneu.* Marți s'a dat la Ateneul Român din București o reprezentație estraordinară de concert și producțiune dramatică pentru vindicarea unui bust de bronz poetului popular Anton Pann. La sfârșit se va espune bustul in gips al lui Anton Pann, executat de artistul Dumitrescu-Mirea.

✓ *Reprezentațiune teatrală in Arad.* Corul «Progresului» din Arad, va arangia sub conducerea invetatorului Nic. Stefu, luni a doua di de Rusalii, 6 iunie n., o reprezentațiune teatrală. Programul: «Dan Căpitan», de V. Alecsandri, scenetă in versuri, predată de dl Paul Mina — Dan, și dșora Rosa Mezin — Maria. — «Ruga dela Chisetu», comedie intr'un act, cu cântece și joc — de Iosif Vulcan. Persónele: Ioan Ursuț, plugar, dl D. Mihalescu, Raveca, soția lui a doua, dșora A. Cuzman, Paraschiva, fiica lor, dșora R. Cuzman, Trăilă, fecior holtei, dl D. Roman, Achim, prietenul lui, dl P. Mina, Efta Marcu, plugar, dl F. Rognean, Rusalina, nevêsta lui, dșora R. Mezin, Costa Hêrsu, insurâtel, dl I. Olariu, Gruia, cismar, dl G. Boitor, Șloim, precupeț de têrg, dl M. Ursulescu, Lica, plâeș, dl N. Colariu, Chira Crăciun, cond. cor. * * Chinezul, dl V. Iovanov, Un covrigar, dl G. Șovac, Un turtar, dl M. Grozav. Coriști, coriste, popor. După teatru va urmâ joc.

✓ *Congres al actorilor români.* Din Iași se scrie că dl Em. Manoliu, artist dramatic, a luat inițiativa pentru un congres al artiștilor din România, dsa s'a pus deja in înțelegere cu mai mulți artiștiști dramatici, pictori, musicanți și arhitecți și pentru a așterne bazele și a incepe lucrările preliminar ale acestui congres, care se va putê ține in cele din urmâ 15 zile ale lunii august.

✓ *Reuniuni de cântări române ardelen in București.* Cetim in «Timpul»: Aflăm cu plăcere, că reuniunile române de cântări din Brașov și Sibiiu, — reuniuni, care concureză chiar cu cele mai renumite ale Sașilor ardeleni, — au luat laudabila hotărîre de a veni la tómnă in București ca să dee doue mari concerte in sala noului Ateneu. Putem asigurâ de mai nainte pe aceste doue reuniuni de imbrățișarea caldă cu care le va intimpinâ publicul bucureșcean.

✓ *Reuniunea română de cântări din Sibiiu* a dat joi, la 21 maiu (2 iunie) a. c. in pavilionul din grădina «Hermann» concertul seu ordinar. Programul: 1, Finalul din opera Loreley de F. Mendelssohn-Bartholdy, pentru soli, cor micst și orchestră. 2, Arie pentru bass din «Paulus» de F. Mendelssohn-Bartholdy. 3, «Stabat Mater» de G. Rossini, pentru cor micst, soli și orchestră.

✓ *Reuniunea sodalilor români din Sibiiu* arangeză duminică in 5 iunie n. (diua de Rusalii) in pavilionul din grădina Hermann un «Jourfix» impreunat cu cântări, teatru și joc. Se vor jucâ piesele: «Vivandiera», scenă militară intr'un act, de V. Alecsandri și «La Turnu-Măgurele», scenă in versuri, de V. Alecsandri. Inceputul la 8 ore séra. Invitâri speciale nu se fac.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

✓ *Știri bisericești și școlare.* O fundațiune nouă s'a intemeiat de curênd in diecesa Caransebeș; și anume la 10 maiu murind Costa Tismonariu, subforestier pensionat și fruntaș român in comuna Docnecea, soția lui Elena Tismonariu n. Popescu, indată după inmormêntare a făcut testament inaintea notarului public, lăsând ca fundațiune 10,000 fl. care să se administreze prin con-

sistoriul din Caransebeș, cu menirea să ajute studenții români săraci gr. or. de pe la diferite școle. — *Dl Alesandru Lebu*, mare proprietar in Sibiiu, a dăruit casa și grădina dsale din Cacova, ca să se adapteze de școlă gr. or. română. — *Dl Simeon Hențel*, curator al bisericei gr. c. din Roșia-montană, a dăruit jacelei biserici o candelă frumoasă, in preț de 175 fl. — *La gimnasiul ort. or. din Sucéva* s'au supus in anul acesta esamenului scripturistic de maturitate 37 de studenți, dintre cari 16 sânt români, 14 evrei, 4 germani, 2 poloni și 1 armean. — *Școla civilă de fete* cu internat a Asociațiunii transilvane a obținut dela ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică dreptul de publicitate. — *Dl Ioan Vulcan*, paroc și protopop in Vermeș, va ține la 9—21 iunie un curs estraordinar de stupărit cu cantor-docenții gr. c. din diecesa Lugosului, putênd participâ și alți invetători.

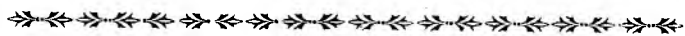
✓ *Delegațiunea congresuală* pentru despărțirea ierarhică de cătră Sêrbi, s'a intrunit in Arad, mercuria trecută, și a rezolvit mai multe cestiuini referitóre la despărțirea ierarhică a Românilor din comunele mestecate cu Sêrbi; totodată a luat conclusul, ca pentru a se finalisâ in mod mai grabnic despărțirea ierarhică a Românilor din comunele mestecate și incorporarea lor la ierarhia română să se incerce de nou resolvirea cestiuinilor pendente pe cale amică cu ierarhia sêrbescă.

✓ *Despărțirea ierarhică* dintre Români și Sêrbi din Mehala Timișorei a trecut zilele acestea prin ultima istanță a Curiei. După sentința adusă de acest for, in contra căreia mai mult nu se pôte apelâ, lupta ierarhică s'a sfârșit astfel: Biserica și școlă (zidurile) rămân in proprietatea Sêrbilor, precum și jumătate din sesiunea (parochială) de pământ. In schimbul acestor realități, Români primesc dela Sêrbi 23,000 fl. pe cari Sêrbi vor avê să-i plătescă in termen de 5 ani.

✓ *Doctori noi.* *Dl Ioan Nicóra*, profesor censurat, la 28 maiu a fost promovat de universitatea din Cluș, la gradul de doctor in filosofie. — *Dl Matei Ileni* in aceeași di a fost promovat doctor in medicină.

✓ *Esamene.* *La școla civilă de fete* cu internat a Asociațiunii transilvane, esamenele se vor incepe la 27 iunie și la 29 se va face incheierea solemnă a anului școlar. — *La școla elementară de fete* a Reuniunii femeilor române din Sibiiu esamenele se vor ține la 25 iunie n., directorul acestei școle e dl Matei Voilean.

✓ *Școle agricole in România.* Foile din România scriu, că se pregătește un proiect de lege, după care la fiecare 5 comune rurale din România să se inființeze o fermă model, care va servi de școlă; in fiecare plasă o școlă agricolă centrală și in fiecare județ una regională. Școlă de agricultură dela Herăstrău va fi transformată in academie agricolă.



C E N O U ?

✓ *Hymen.* *Dl Alesandru Salvator Raț*, funcționar in Budapeșta și sublocotenent in rezervă, la 17 maiu s'a cununat cu dșora Veturia P. Dessean, fiica dlui S. P. Dessean, avocat și notar in comuna Otlaca, comitatul Arad. — *Dl dr. Gavril Tripon*, avocat in Bistrița, la 26 maiu a serbat cununia sa cu dșora Eugenia P. Pop, fiica dlui protopop Ioan P. Pop in Iclodul-mare. — *Dl Ioan Vodă*, notar in Tohanul-vechiu, joi la 2 iunie s'a cununat cu dra Raveica Iac. Zorca la Vlădeni, comitatul Făgăraș. — *Dl A. Gribovici*, absolvent de teologie in Cernăuți, la 17/29 maiu s'a cununat cu dșora Artemisia

Antonovici in Zelencu. — *Dl Valeriu Ūveges* și dșóra Melania Nastasi s'au logodit la Brașov. — *Dl dr. Virgil Bogdan*, deputat dietal, la 29 maiu s'a cununat cu dșóra Vilma Sontagh, in biserica evangelică din Arad. — *Dl Teodor Petruc*, absolvent de teologie din Cernăuți, s'a cununat cu dșóra Eugenia Vorobchievici in Pătrăuți lângă Sucéva.

Memorandul. Comitetul central al partidului național român, dimpreună cu alți aderenți, in numer cam de 240, s'au adunat sâmbăta trecută la Viena, spre a prezentă Maj. Sale memorandul, inse n'au putut obține audiență. Intruniți, au trimis Maj. Sale o depeșă de loialitate și la 1 iunie președintele dr. Ioan Rațiu a predat memorandul consilierului de stat Braun, șeful cancelariei de cabinet, cu cererea de a-l inaintă Maj. Sale.

Dela curtea română. *Regina României* in prima iunie a părăsit Pallanza in deplină sănătate și s'a dus la Neu-Wied, unde va petrece o lună de zile. — *Moștenitorul tronului* s'a dus la Berlin și in curând se va logodi cu fiica a doua a principelui de Edinburg.

Asociațiunea transilvană. *Despărțământul Blas* va ține adunarea sa generală in comuna Cenade la 6 iunie n. sub presiudiul dlui Ioan German. — *Despărțământul Mureș-Oșorheiu* se va intruni in adunare generală in 7 iunie, in comuna Nasoa, sub presiudiul dlui protopop și director Vas. Hossu.

Reuniunea femeilor române gr. c. din Făgăraș a ținut adunarea sa generală in 1 maiu, sub conducere dnei presidente Zinca Roman, fiind de față dnele Elisabeta Pop vicepresidentă, Ana Chisorean cassieră, Luisa Făgărășan, Lucreția Micu, Elena Decei, Maria Cergit, Ioana Cîntea, Eugenia Fișer, Rosalia Botezan, membre și dnii Basiliu Raț-vicar și Dimitrie Chisorean, membri consultativi, Ioan Cîntea notar. In cuvântul de deschidere, dna presidentă a constatat puțină interesare de reuniune a multora din damele cu dare de mână. Cassiera a raportat, că fondul reuniunii in anul trecut s'a sporit cu 228 fl. 32 cr. și astfel s'a urcat la 1861 fl. 28 cr.

Jubileul încoronării. La 8 l. c. Maj. Sa monarcul și augusta sa soție vor serbă jubileul de 25 ani dela încoronarea lor ca rege și regină a Ungariei. Din incidentul acesta la Budapesta se vor ține festivități mari, la care va participă și Maj. Sa monarcul, care va fi întâmpinat de asta-dată cu pompă estraordinară. In ziua aceea in toate bisericile din țară se vor servi Te-Deumuri.

Congresul Ligei la București. Membrii și toate secțiunile Ligei pentru unitatea culturală a Românilor se vor intruni in congres la București in 24 și 25 maiu v. (5 și 6 iunie n.) Programul congresului: *Duminică 24 maiu.* I. Deschiderea congresului in sala Noului Ateneu la orele 2 $\frac{1}{2}$ p. m. 1. Discurs de deschidere, rostit de președintele Ligei, dl Al. Orescu, rectorul universității. 2. Raport despre mișcarea Ligei. II. Escursiunea delegaților secțiunilor Ligei la fabrica dlui D. Marinescu-Bragadiru la orele 4 $\frac{1}{2}$ p. m. Dsa va da delegaților acolo un banchet. — *Luni 25 maiu.* III. Ședințele administrative. 1. Discuțiune asupra proiectului de modificare a statutelor Ligei la orele 9 a. m. in sala universității. 2. Continuarea discuțiunii și alegerea noului comitet al Ligei la orele 3 p. m. 3. Proclamarea membrilor onorifici și corespondenți ai Ligei. IV. Banchetul Ligei, in sala de marmoră a otelului Union la orele 7 $\frac{1}{2}$ sêra.

Inmormântarea episcopului Melchisedec s'a făcut luni in Roman. Mitropolitul primat, in persônă, a oficiat serviciul funebru. O mulțime de delegați și altă

lume multă a asistat la inmormântare. Printre cununi una eră din partea Academiei Române de maslin și de palmier; au trimis cunună și senatul și ministrul instrucțiunii publice. Corpul a fost așezat, la dorința espresă a reposatului, in grădina proprietății sale dela bariera orașului.

Petreckeri de veră. *La Arad*, dnii Romul Nestor președinte, Traian Vațian secretar și Nic. Stefan Papassar, rugați de comitetul reuniunii femeilor române gr. or. de acolo și impregiurime, precum și de cătră direcțiunea Asociațiunii naționale aradane, vor arangia la 30 maiu v. (11 iunie n.) maial in sala cea mare din pădurița orașului. Venitul curat e destinat pentru școla superiôră de fetițe a reuniunii femeilor române din Arad și pentru fondul Asociațiunii aradane. — *La Sibiu* maialul fetițelor dela școla civilă a Asociațiunii transilvane și a Reuniunii femeilor române, ținut in săptămâna trecută, a reușit foarte bine și a luat parte aprôpe totă classa inteligentă română de acolo. — *La Seliște* lângă Sibiu reuniunea pompierilor voluntari va arangia luni in 6 iunie n. petrecere cu joc in Mailat sên in cas de timp nefavorabil in sala cea mare a școlei române; vinitul curat e merit pentru fondul reuniunii.

Asociațiunea națională aradana pentru cultura poporului român va ține adunarea sa generală in 30 maiu v. (11 iunie n.) la 4 ore după micdădi in localitatea cabinetului de lectură al Asociațiunii, in otelul Vass. Directorul e dl Ioan Beleş, notar dl Romul Nestor.

Dela București. *Senatul* a votat proiectul de lege prin care se aprobă transformarea gării de Nord intr'o gară centrală; s'a deschis un credit estraordinar de 29,000,000 lei pe sêma ministrului lucrărilor publice pentru lucrările gării centrale. — *Societatea Drita* a înființat la București o școlă albaneză, care s'a inaugurat in duminica trecută; eforul școlei e dl B. P. Hașdêu, care a ținut și o cuvântare.

Comôra din Vașand. In Vașand, comitatul Bihorului, niște țărani lucrând pe câmp, au dat peste un vas de metal. Intrênsul s'au găsit ca la cinci litre de bani de argint și de aur. Ei au împărțit banii intre dênșii, după care s'au dús la cârciumă să bé aldămaș. Aici au plătit cu banii găsiți, ceea ce a aflat pretorul care a pornit o cercetare. El a strîns banii, care sînt din anul 1660.

Necrolôge. *Iosif Balu*, paroc gr. c. in Ilva-mare, a incetat din viață la 22 maiu in etate de 51 ani. — *Elena S. Adamovici* n. Pasca, soția dlui Dionisiu Adamovici, paroc gr. or. in Abrud și administrator protopresbiteral, a reposat la 14/26 maiu, in etate de 47 ani.

OGLINDA LUMEI.

Orbii musicanți. De mult s'a agitat in Germania cestiunea înființării unei Academii de musică pentru orbii, pentru ca și acești nenorociți să-și potă agonisi esistența. Pân' acum s'au vêdut mulți orbii esecutanți pe diferite instrumente și mai la toți s'a constatat o memorie mai pre sus de medie și o deosebită aplicație pentru musică. Dificultatea inse cea de căpetenie eră și este că orbii nu pot la nici un cas să acompanieze la o orchestră de operă și de concerte simfonice, de ôre ce acolo afară de memorie se cere și urmărirea baghetei dirigentului. Acêsta dificultate, care a oprit pe loc discuțiunile și tendința pentru formarea unei atare Aca-



demii limitază cercul instrucțiunii orbilor numai in piese de concert, ca soliști, unde fără obstacol își pot arăta talentul. In realitate, și aci sunt obstacole, dar se pot învinge cu un mod special de instrucțiune. In acest sens s'au înființat deja Academii in Anglia și in America, și sperăm că emulațiunea va urmă și pe bătrânul nostru continent care a luat obiceiul de a rămâne in urmă cu progresele ce tind la îmbunătățirea sorței omenilor. Se dice, că s'ar fi format chiar comitete in Frania și in Germania pentru a studii această cestiune,

Un bărbat puțin pretuit. In ultima întâlnire de trenuri ce s'a întâmplat in Belgia, bărbatul dnei Jolicoeur fu omorât. Compania plăti pentru această moarte, 10,000 fr. soției mortului. Dar in acelaș timp plăti unui altul căruia trebuise să-i taie piciorul, fiindu-i rupt in aceeaș întâlnire de trenuri, 20,000 de franci. Acesta se părù nedrept dnei Jelicoeur care se duse de reclamă la consiliul de administrație al călei ferate. Directorul îi respunse: — Nu ești nedreptățită, dnă, de ore ce cel cu piciorul tăiat nu-l va mai redobândi întreg, pe câtă vreme dta cu 10,000 fr. de ore ce ești tineră și frumoasă, poți găsi alt bărbat, poate mai bun decât cel ucis.

Pește-pisică. Guvernul Statelor-Unite a făcut un cadou guvernului belgian, de mai mulți pești numiți pisici, pentru acuaritul din Bruxel. Acești pești se deosebesc de toți ceilalți, că pot să stea foarte mult cu capul afară din apă. Ei stau de obicei la pândă pe malurile fluviilor americane și prind insecte cu cari se hrănesc; cu deosebire le plac șorecii; când un șorece e prins, se bat pentru el o multime de pești; îl trag dela unul la altul până îl fac în bucăți. Pe uscat acești pești se spriginesc ca și pe niște picioare, in arșile cu cari inotă și cari sunt foarte tari. Numele acestei specii, in istoria naturală este Siiurus Glanus.

Congresul orientaliștilor. La congresul orientaliștilor din Londra Halliburton a vorbit despre un neam de pitici, cari trăesc de vre-o câteva decenii pe lângă muntele Atlas (Africa). Piticii aceștia duc o viață nomadă și-și câștigă pâinea de toate zilele ca acrobați, ferari séu vrăjitori. După părerea lui Halliburton, piticii aceștia ar fi descendenți din vița Trogloditilor amintiți de Herodot și probabil că sunt inrudiți cu piticii descoperiți de Stanley in pădurile Aruvimi, de cari se deosebesc numai prin aceea, că nu au păr pe trup și barba le lipsește cu totul, pe când piticii lui Stanley sunt acoperiți cu păr pe tot trupul. Înălțimea lor e de un metru și câțiva c. m. Ei sunt toți păgâni. Indigenii, cari se tem grozav de pitici, atribuindu-le o putere supra-naturală, îi onorează cu epitetul «Sidi borraker» adecă stăpânul-bine-cuvântat. Până acum nu s'a făcut despre piticii aceștia nici o amintire in vre-o literatură. Causa e că Arabii in superstiția lor au mare frică de ei. Piticii sunt foarte șireți și pișcheri și foarte rare-ori își părăsesc patria.

Emigrarea evreilor in America. «Gazeta de Voss» dă amănunte asupra convenției incheiate între guvernul rusesc și baronul Hirș pentru a asigura emigrarea evreilor in America. Emigranții vor trebui să se ducă la portul de imbarcare câte 100 enși cel mult sub privigherea unor agenți speciali ai baronului care îi va împede să fugă spre a rămâne in Rusia. Fiecare sută va trebui să fie anunțată poliției. Emigranții vor fi împărțiți in două categorii: cei cari au ceva, și cei săraci. Celor săraci comitetul le va da fiecăruia o sumă de

500 ruble spre a pute pãtrunde in Statele-Unite fără a contraveni legilor emigrațiunei. Comitetul trebuie să depună la banca imperiului o sumă considerabilă spre a garanta acoperirea cheltuelilor ce ar pute căde asupra guvernului rusesc. Israeliiți ajunși la vèrstă mai inaintată, cei infirmi, cei cu bóle cronice, părinții a mai mult de șase copii pot rămâne in Rusia.

DESCOPERIRI și INVENȚIUNI.

Vindecarea epilepsiei. Diarele scriu, că Pasteur a descoperit mijlocul pentru vindecarea epilepsiei. In cestiunea această Pasteur încă nu s'a declarat. El inse nu negă, că in înțelegere cu profesorul Charcot tratăz c'un nou medicament pe bolnavii de epilepsia, adecă tot cu *virus anti rabic*, de care se folosește la tratarea bolnavilor de turbare. El dice că in anul trecut a tratat pe doi epileptici mușcați de câne turbat și s'a observat la ei, că erupțiunile epileptice au incetat după ce au fost tratați cu *virus anti-rabic*. La inceputul acestei luni i-au adus lui Pasteur pe un băiat epileptic de 12 ani, care inse nu eră mușcat de câne turbat. Pasteur a întrebat pe profesorul Charcot, că să facă, ori nu, incercare cu băiatul? Charcot s'a invoit și in timp de 14 zile băiatul a fost mântuit de epilepsia, pe când inainte de aceea, grozava bóla îl apucă in fiecare zi.

O nuă mașină de votat. Legislatura din New-York a autorizat întrebuințarea unei mașine brevetate destinate să strângă voturile in alegerile municipale. Cel care votăză apesă pe niște nasturi pe care sunt scrise numele candidaților și niște aparate electrice inregistrăză voturile la biuroul central. Se pare că acest aparat face economie de vreme atât pentru vot cât și pentru socotela numerului de voci. Mașina s'a întrebuințat la alegerile comunale din Lockport; voturile a 68 candidați au fost socotite in mai puțin de cinci minute.

NOTIȚE ECONOMICE.

Cum se conservă laptele in butelii. Pentru a conserva laptele in butelii, trebuie ca buteliile să fie bine astupate și a lăsa așa să stea in apă caldicaă timp de 12 ore. Laptele scade pe jumătate, căci apa ce laptele conține se evaporăză prin dop; după care buteliile se pecetluiesc. Laptele astfel conservat poate să stea lungă vreme fără să se evaperiseze.

A coloră vinul. Un bun mijloc de a da o coloră frumoasă vinului, e să. punem o bucățică de scórță de chinchină in vas, in așa proporție ca să nu amărescă lichidul. Acestă preparație are și avantajul de a fi foarte igienică, vinul preparat astfel fiind un bun febrifug.

Călindearul săptămânei.

Diua sept.	Călindearul vechiu	Călind. nou	Sórele
	Dumin. Rosalilor, Ev. dela Ioan c. 7.		res. ap.
Duminică	24 (7) St. Rosali.	5 (7) Rosali.	4 9 7 52
Luni	25 (7) Lonia Rosal.	6 (7) Lun. Ros.	4 8 7 53
Mărti	26 S. Ap. Carpu.	7 Lucratia.	4 7 7 54
Mercuri	27 Mart. Therapont.	8 Medard.	4 7 7 55
Joi	28 Par. Nichita.	9 Barnimus.	4 7 7 56
Vineri	29 Mart. Teodosia.	10 Margareta.	4 6 7 56
Sâmbătă	30 Par. Isachia.	11 Barnaba.	4 5 7 57

Proprietar, redactor răspundător și editor: IOSIF VULCAN.

CU TIPARIUL LUI IOSIF LANG IN ORADEA-MARE.